

SAMS – Stedelijke adviesraad Multiculturele Stad
SoZaWe-raad
Wmo-raad

Secr: Postbus 511, 2003 PB Haarlem augustsk@haarlem.nl - sams@haarlem.nl

Aan het College van B&W gemeente Haarlem
Postbus 511
2003 PB Haarlem

Haarlem, 3 juni 2012

Betreft: Advies kadernota 'Samen voor elkaar'

Geacht college,

In uw brief van 10 mei 2012 vraagt u de drie Adviesraden advies over de kaderstellende nota 'Samen voor elkaar'. Graag voldoen wij aan uw verzoek. Op 22 mei jongstleden hebben wij overleg gevoerd met wethouders J. van der Hoek en J. Nieuwenburg, wethouders Sociaal Domein. De informatie uit dat overleg hebben we betrokken in ons advies. Onderstaand zetten wij ons advies uiteen.

1. Algemeen

Beperkte visie

Wij zijn van mening dat de nota een beperkte visie op zelfredzame burgers schetst. Naar ons idee is een duidelijke visie de basis voor het kader van deze nota. Heeft het college een visie op emancipatie, het terugdringen van discriminatie, sociale uitsluiting en dergelijke? Wat zijn doelstellingen van beleid los van zelfredzaamheid en regie? Wat voor samenleving willen we in Haarlem hebben? Hoe wil het college de slag maken van een 'ieder voor zich' naar een 'samen voor elkaar' samenleving? En wil het college voldoende tijd nemen voor dit veranderingsproces? Al deze aspecten ontbreken nu.

Advies: Werk uw visie uit, zodat duidelijk wordt welke samenleving u voor ogen heeft.

Zorgen over bezuinigingen

De nota schetst de contouren voor een fundamentele verandering van het sociaal domein. De aanleiding voor verandering is een aantal maatschappelijke ontwikkelingen en een ondersteuningsstructuur, die integraler en efficiënter kan. Tevens komen steeds meer taken van het Rijk op de gemeente af, terwijl er minder middelen zijn om deze taken uit te voeren. De vraag naar ondersteuning stijgt, terwijl het beschikbare budget daalt. Dat noodzaakt u om de dienstverlening en de ondersteuningsstructuur aan kwetsbare burgers anders in te richten.

Wij adviseren u om in de nota te starten met uw zorgen over de bezuinigingen. Te meer omdat volgens de wethouders sociaal domein de nota vooral de beweging schetst die nodig is om het vangnet voor de 5% meest kwetsbare burgers betaalbaar te houden. Wij vinden het van groot belang dat er een vangnet voor de kwetsbaarste burgers blijft. Daarom mag die beweging gekoppeld aan het vangnet duidelijker in de nota naar voren komen.

Advies: Start de nota met uw zorgen over de bezuinigingen in het sociaal domein. Dan wordt de noodzaak van de beweging, die nodig is om het vangnet betaalbaar te houden helderder.

Gemist: uitwerking begrippen en beweging

Nergens beschrijft het college hoe de basisinfrastructuur, het maatwerk en het vangnet eruit komen te zien. Terwijl juist de invulling van deze begrippen essentieel is voor de nieuwe ondersteuningsstructuur aan kwetsbare burgers. Ook missen we de uitwerking van de wijze waarop de transitie moet plaatsvinden, of hoe het college de beoogde doelstellingen, zoals meer vrijwilligers, denkt te bereiken. Zonder nadere uitwerking van begrippen, kaders en werkwijze kunnen wij geen goede inschatting maken of we het eens zijn met de uitgangspunten en kapstok van deze nota. Ook vinden we het daardoor lastig om te beoordelen wat de consequenties van deze nota zijn voor de groep kwetsbare burgers.

Advies: Werk de basisinfrastructuur, maatwerk en vangnet in deze nota uit. En de wijze waarop het college de transitie wil bereiken.

2. Ontbreken van integratie en multiculturaliteit

De wethouders sociaal domein hebben uitgelegd dat deze kadernota betrekking heeft op alle burgers van Haarlem. Daarom noemt de nota geen aparte doelgroepen. Wij adviseren nadrukkelijk om in de nota een passage over multiculturaliteit op te nemen. Immers bij een aantal onderwerpen speelt een multicultureel aspect wel degelijk:

- in het onderwijs, waar sommige allochtone kinderen een taalachterstand hebben;
- op de arbeidsmarkt, waar allochtone sollicitanten vaak te maken krijgen met discriminatie;
- de hulpverlening, met name de GGZ. De drempel voor hulpbehoevende allochtonen is nog steeds veel te hoog. Zie het SAMS-advies over interculturele hulpverlening.
- de ouderenzorg. De migratiegeschiedenis van de eerste generatie geeft specifiek ziekteverschijnselen zoals ontheemding en ontworteling in combinatie met onvoldoende opgebouwde pensioenrechten.

Op deze terreinen is extra inzet van het college nodig, zodat ook allochtone burgers volop aan de samenleving mee kunnen doen. Met de nodige aandacht en ondersteuning kan ook de kracht van de allochtone inwoners van Haarlem aangesproken worden voor de verdere ontwikkeling van Haarlem als sociale stad. Zodat zij ook bij kunnen dragen aan de sociale samenhang en binding in de stad. Als wij willen dat iedereen meedoet in Haarlem, zal er gewerkt moeten worden aan het overbruggen van de kloof die er nu nog tussen bevolkingsgroepen bestaat.

De zelforganisaties van niet-westerse allochtonen leveren een belangrijke bijdrage aan het overbruggen van deze kloof en moeten hierin ondersteund blijven worden.

De keus van het college is inclusief beleid voor alle Haarlemmers; een alinea hierover om dit uit te leggen voorkomt misverstanden.

Advies: Voeg een passage over integratie en multiculturaliteit toe.

3. Indeling burgers in groepen

De nota gaat voor de ondersteuningsbehoefte uit van een indeling in zelfredzame burgers (80%), burgers met tijdelijk en beperkt regieverlies (15%) en kwetsbare burgers met permanent of langdurig regieverlies (5%). Wij krijgen de indruk dat de nota vooral uitgaat van de groep van 80%. Klopt het dat de groep van 80% zorg moet dragen voor de overige 20%?

Uit het overleg van 22 mei j.l. blijkt dat deze indeling niet statisch is, maar dat de percentages kunnen schuiven. Heeft het college een beeld van de toekomstige groep burgers die mogelijk tot de groep van 5% gaat behoren? Is het college voldoende op de hoogte van deze potentiële groep kwetsbare burgers? Is het beleid voldoende op deze nieuwe groep kwetsbaren voorbereid? En wat zijn de stappen als de kwetsbaarste groep geen 5% maar bijvoorbeeld 9% blijkt te zijn?

Wij zijn bang dat deze nota juist tot gevolg kan hebben dat de groep van 5% groeit. We zien het gevaar dat mensen die nu ondersteuning hebben en straks niet meer, gaan afglijden waardoor ze in de groep van 5% terecht komen. We adviseren met klem dat het college beleid ontwikkelt om te voorkomen dat de groep van 5% groter wordt. Het essentiële individueel Wmo voorzieningenniveau is kwalitatief en kwantitatief ook in de toekomst onverminderd belangrijk. Tot slot is beleid noodzakelijk om te voorkomen dat de groep van 15% richting de meest kwetsbare groep gaat.

Advies: Ontwikkel beleid om te voorkomen dat de groep van 5% groter wordt. Zorg dat u genoeg weet van de potentiële groep kwetsbare burgers en stem uw beleid hierop af.

4. Basisinfrastructuur en vangnet

De nota gaat uit van een basisinfrastructuur voor ondersteuning aan mensen die (tijdelijk) de regie over hun eigen leven kwijt zijn. En een vangnet voor de meest kwetsbare burgers. Wij maken ons zorgen over het vangnet. Hoewel het vangnet zoals aangegeven in het overleg van 22 mei wordt uitgewerkt in een uitvoeringsnota vinden wij het lastig om nu te overzien of het vangnet voldoende is en blijft voor de meest kwetsbare groep burgers. Wij zien het gevaar dat de groep van 5% kwetsbare burgers geld vanuit de AWBZ meebrengt naar de gemeente, maar dat het geld niet aan hen wordt besteed maar aan andere zaken die alle burgers ten goede komen. Wij adviseren om vast te leggen dat budget van de AWBZ-overheveling voor het vangnet wordt geormerkt.

Advies: Zorg dat het vangnet ook in de toekomst blijft bestaan. Oormerk budget van de AWBZ-overheveling voor het vangnet.

5. Cultuuromslag

De nota geeft een fundamentele verandering aan voor het sociale domein. Er is een cultuuromslag nodig die moet leiden tot een samenleving met zelfredzame burgers. Dit is niet een op zichzelf staand ideaal. Het is een noodzaak die alles te maken heeft met een toename van hulpvragen en tegelijkertijd teruglopende financiële middelen. De cultuuromslag en de financiële positie hebben een rechtstreeks verband. Het is dus niet de vraag of er een cultuuromslag moet komen, maar hoe we die gaan realiseren. Dit gaat niet vanzelf en kost tijd. Er dient beleid te worden ontwikkeld dat mensen in staat stelt om zelfredzaam te worden. De nota is op dat punt te theoretisch. Er ontbreken concrete voorstellen om die cultuuromslag te realiseren. Wij zijn van mening dat de concrete voorstellen al in deze kadernota moeten staan.

De huidige generatie burgers weet niet beter dan dat de overheid voor hen zorgt. Met die gedachte is men opgevoed. Het zal veel tijd en geduld vragen om hulpvragers uit te dagen om zelf of in hun eigen netwerk een oplossing te vinden. Een netwerk bouw je niet in een achternamiddag op. Deze nota maakt niet duidelijk hoeveel tijd men denkt nodig te hebben om genoemde cultuuromslag te realiseren. Wij adviseren om de cultuuromslag stapsgewijs te introduceren en daarvoor de tijd te nemen.

Advies: Ontwikkel beleid waardoor burgers zelfredzaam kunnen worden. Voeg concrete voorstellen toe om de cultuuromslag te realiseren. Neem de tijd voor de cultuuromslag.

6. De acht leidende patronen voor een krachtiger sociaal domein

6.1 Tabel patronen

De nota noemt acht leidende patronen om een krachtiger sociaal domein te bereiken. Bij de tabel op bladzijde 21 hebben wij de volgende toevoegingen:

Punt 2.3 tabel van – naar :

bij 1 'Naar' aanvullen met 'én er is een aanbod'

bij 2 'Naar' aanvullen met 'en er is een professionele omgeving'

bij 3 'Naar' aanvullen met en kwalitatief laagdrempelig beschikbare informatie over oplossingsmogelijkheden

bij 6 'Naar' aanvullen met 'door ...? en bij welke signalen ?'

bij 8 'Naar' vereist een bijzondere soort inzicht in te behalen resultaten en functionele eisen. Dit is vrijwel ondoenlijk en heeft ook het risico dat de overheid juist de zo gewenste veranderingen bij de burgers en de organisaties zodanig vastlegt dat dit eerder belemmerend zal werken dan stimulerend.

Op drie patronen gaan wij nader in.

6.2. Patroon 1: Burger is het vertrekpunt

'De burger staat centraal' is het eerste patroon voor een krachtiger sociaal domein. Als dit werkelijk het uitgangspunt voor het nieuwe beleid is, dan kunnen wij dit alleen maar toejuichen. De nota geeft echter meer de indruk dat niet de burger centraal staat, maar de veranderboodschap. Om de burger daadwerkelijk centraal te stellen is het nodig te onderzoeken wat de behoefte van die burger is en het ondersteuningsaanbod daarop te laten aansluiten. Dit vergt ook een andere houding bij de organisaties, die ondersteuning leveren en de zelfredzaamheid van de burger stimuleren.

Zij zullen meer vraaggericht moeten gaan werken en moeten zoeken naar integrale oplossingen.

Advies: Stel de burger daadwerkelijk in het beleid centraal, niet de veranderboodschap.

6.3. Patroon 2: De burger met een probleem is zelf verantwoordelijk voor zijn oplossing
'Burgers hebben niet altijd schuld aan de problemen, maar ze zijn wel verantwoordelijk voor oplossingen'. Wij hebben bezwaar tegen deze 'probleembenadering'. Is een burger met een verstandelijke beperking een probleem omdat deze afhankelijk is van hulp? Heeft een allochtone sollicitant schuld aan het probleem dat hij gediscrimineerd wordt op de arbeidsmarkt? Heeft een burger met psychische problemen schuld aan zijn situatie? Is een eenzame oudere schuldig aan zijn probleem? In deze situaties gaat zelfredzaamheid niet op. Wij adviseren een andere benadering van de groep kwetsbare mensen en hun ondersteuningsbehoefte. Anders sluit de aanpak van de gemeente niet aan bij de situatie van de kwetsbare burger.

Advies: Benader de kwetsbare burger niet als een probleem.

6.4. Patroon 5: Actief burgerschap en vrijwilligers

De nota gaat uit van een zelfredzame burger, die in eerste instantie zelf een oplossing zoekt voor zijn problemen. Tegelijkertijd wordt van de zelfredzame burgers gevraagd zich in te zetten voor de kwetsbare medeburger. Met grote waardering willen wij wijzen op het vele werk dat verzet wordt door de huidige vrijwilligers op allerlei gebied. De nota loopt daar wat gemakkelijk overheen. Het college gaat in haar voorgenomen beleid uit van een groter beroep op vrijwilligers en hun organisaties. Wij twijfelen zeer of uitbreiding van de huidige groep vrijwilligers (34% van de Haarlemmers) wel mogelijk is. Het college heeft in het Plan van Aanpak Versterking Vrijwilligerswerk aangegeven de 34% te willen handhaven en niet persé te willen laten groeien. Het college geeft in haar uitvoeringsprogramma 2012 zelf aan dat ze niet precies weet op hoeveel extra vrijwilligers een beroep kan worden gedaan. Wij hopen dat u zich niet rijk rekent op dit punt.

De uitdaging voor het college is om de zelfredzame burgers die nu nog niet als vrijwilliger actief zijn te verleiden om zich in te zetten voor de kwetsbare burger. Hoe denkt het college het aantal vrijwilligers uit te breiden? En wat gaat het college doen om de huidige vrijwilligers te behouden en te zorgen dat zij gemotiveerd blijven? De nota geeft niet aan welke oplossing het college kiest als het aantal vrijwilligers dat nodig is in de nieuwe ondersteuningsstructuur achterblijft bij de verwachtingen. Wat betekent dat voor het kwetsbare individu?

Het belang van de bestaande vrijwilligersorganisaties, die momenteel al veel burgers ondersteunen, vinden wij in de nota onderbelicht. Het lijkt wel of het college meer open staat voor nieuwe initiatieven, zoals BUUV, in plaats van aan te sluiten bij het goede dat al bestaat. Wij adviseren om vooral gebruik te maken van vrijwilligersorganisaties die al bestaan en de ondersteuning die zij reeds hebben ontwikkeld. Zorg dat het goede van hen behouden blijft.

Diverse organisaties, die vrijwilligers en kwetsbare burgers ondersteunen, zien hun subsidie van de gemeente sterk teruglopen. Zoals de formulierenbrigade.

Dit vinden wij een tegenstrijdige beweging en zeker niet gewenst als tegelijkertijd een groter beroep op de zelfredzaamheid en vrijwillige inzet van burgers wordt gedaan.

Advies: Ga na hoe het college de groep vrijwilligers kan uitbreiden en of dat realistisch is. Maak gebruik van bestaande vrijwilligersorganisaties en hun aanbod. Geef hen financiën zodat zij de kwetsbare burgers kunnen ondersteunen. Zij werken bovendien goedkoper dan de betaalde professionals die anders (vanuit het 'vangnet') zouden moeten inspringen.

6.5. Patroon 5: Wederkerigheid

De nota geeft bij het begrip actief burgerschap aan dat Haarlemmers meedoen vanuit eigen mogelijkheden en wederkerigheid. Nergens wordt duidelijk gemaakt wat de wederkerigheid precies inhoudt. De nota beschrijft op pagina 22 bijvoorbeeld "dat burgers in het nieuwe systeem meer voor elkaar moeten betekenen, zo leveren burgers bovendien een tegenprestatie als de gemeente hen ondersteunt". Wij vragen ons af of het dan alle 'probleemgevallen' (de 15% en 5%) zijn, die iets voor anderen moeten gaan betekenen als tegenprestatie? Een verplichtend karakter lijkt ons ongewenst.

Advies: Werk de wederkerigheid uit. Wederkerigheid als verplichting vinden we ongewenst en vaak onmogelijk.

7. Rol mantelzorgers ontbreekt

In de nota worden mantelzorgers grotendeels gelijk gesteld met vrijwilligers. Er is echter een groot verschil. Mantelzorg is in feite geen keuze en overkomt je. Voor vrijwilligerswerk kan je kiezen. Het belang van de mantelzorger vinden wij in de nota onderschat. Mantelzorg is onvoldoende zichtbaar, maar van onschatbare waarde. De nota spreekt vooral over de inzet van vrijwilligers.

Wij adviseren om de ondersteuning die mantelzorgers leveren in de nota toe te voegen. Dit geldt zowel voor ondersteuning aan de kwetsbare burger met langdurig regieverlies, als aan de burger met tijdelijk beperkt regieverlies. Belangrijk is wel dat mantelzorgers zo nodig kunnen terugvallen op ondersteuning en respijtzorg. Wij adviseren om in de Praktijkwerkplaats 'Stimuleren en faciliteren van vrijwillige inzet' ook de ondersteuning van mantelzorgers op te nemen.

Advies: Mantelzorgers en vrijwilligers zijn niet hetzelfde. Voeg de mantelzorgers toe, ook in de Praktijkwerkplaats 'Stimuleren en faciliteren van vrijwillige inzet'.

8. Rol van de gemeente en de samenwerking met partners

Niet alleen de rol van de gemeente verandert, ook de rol van de partnerorganisaties die ondersteuning aan kwetsbare burgers bieden. De huidige werkwijze van samenwerken tussen gemeente en partners moet worden herzien. Wij menen dat de gemeente en de partnerorganisaties onderling nog onvoldoende op de hoogte zijn van elkaars dienstverlening. Er is momenteel sprake van versnippering en doublures. Door heldere samenwerkingsafspraken te maken moet duidelijk worden wie wat doet. De regie in dit proces blijft bij de gemeente.

Een lastig punt in de praktijk is dat gesubsidieerde organisaties soms met elkaar moeten samenwerken terwijl ze tegelijkertijd elkaars concurrent kunnen zijn. Zorg dat samenwerken wordt beloond, zodat de verkeerde financiële prikkel wordt weggenomen.

Advies: Zorg dat gemeente en partnerorganisaties elkaars dienstverlening kennen, en dat samenwerken wordt beloond. De gemeente heeft in dit proces van afstemming de regie.

9. Stapeling van kosten

Er verandert momenteel veel op het gebied van vergoedingen, fiscale aftrekposten, tegemoetkoming voor zorgkosten. Burgers hebben te maken met verhoging van de eigen bijdragen, eigen risico's en veranderingen in de financiering van de zorg en ondersteuning. Al deze maatregelen hebben een directe invloed op de inkomenspositie van burgers. Met name van de mensen met een laag inkomen, waaronder veel ouderen, mensen met psychische problemen en mensen met een (verstandelijke) beperking of chronische ziekte. Wij zijn bezorgd dat deze maatregelen gaan leiden tot een tweedeling in de samenleving. Wat gaat het college doen om tweedeling te voorkomen?

Wie in die positie is beland komt niet meer toe aan 'meedoen in de samenleving'. Iedere stap buiten de deur kost geld, dus men blijft binnen. Van die prachtige Wmo-gedachte dat 'iedereen moet kunnen meedoen' komt dan niets terecht. Gezien de huidige ontwikkeling wordt die groep groter. Cruciale vraag is of het college serieus oog wil hebben voor die kwetsbare groep. Met andere woorden: Is het vangnet voor de meest kwetsbaren in onze samenleving sterk genoeg? Heeft de sterkte van het vangnet prioriteit in het uitgavenpatroon van het college?

Advies: Burgers krijgen te maken met stapeling van kosten. Ontwikkel beleid om tweedeling in de samenleving te voorkomen. Zorg voor een sterk vangnet, ook in de toekomst.

10. Communicatie over transitie sociaal domein

Om de transitie in het sociaal domein goed te laten verlopen, is duidelijke communicatie naar alle doelgroepen essentieel. Het gaat zowel om communicatie naar de groep kwetsbare burgers (de 15% en 5%) als om communicatie naar de partnerorganisaties. Slechts een zeer klein percentage professionals is tot nu toe betrokken geweest bij de discussie over de veranderingen in het sociale domein. Wij adviseren om snel een stevig communicatietraject te starten zodat alle partijen tijdig kunnen inspelen op de naderende ingrijpende veranderingen.

Wij maken ons zorgen over de communicatie naar de kwetsbare burgers. Voor hen zullen de veranderingen het meest voelbaar zijn, hoe worden zij bereikt? En op welke wijze kunnen zij zich voorbereiden op de ingrijpende veranderingen? Waar kunnen zij met hun vragen terecht? Richt het college hiervoor een speciaal informatiepunt op? Wij komen binnenkort met een ongevraagd advies over de communicatie door de gemeente met haar burgers.

Advies: Start snel met een stevig communicatietraject naar alle betrokken doelgroepen. Richt een informatiepunt voor burgers in.

11. Decentralisatie AWBZ en tripartite overleg

Wij hebben de angst dat de AWBZ-financiën, die naar de Wmo overkomen, niet gebruikt zullen worden waar ze in de AWBZ voor werden bedoeld. De gemeente heeft het recht om anders om te gaan met de financiële middelen, maar wij willen erop wijzen dat de kwetsbare klant dan niet alleen zijn verzekerd recht op zorg verliest, maar tevens "zijn" financiën, op basis waarvan structuur, veiligheid en vertrouwen kan worden geboden. Wij willen hierover graag een structureel tripartite overleg tussen klantvertegenwoordigers (Wmo-raadsleden en/of cliëntenraden), zorgaanbieders en gemeenten om met de regie bij de gemeente, maar de expertise en kennis bij zorgaanbieders en klantvertegenwoordigers zo goed als mogelijk de beperkingen van de meest kwetsbaren te compenseren.

De Wmo-raad zal binnenkort een advies uitbrengen over de overheveling van AWBZ-taken naar de Wmo/gemeente.

Advies: Start een tripartite overleg zodat bij overheveling van de AWBZ-gelden de beperkingen van de meest kwetsbaren gecompenseerd kunnen worden.

12. Van Wsw naar Wet werken naar vermogen (WWNV)

De invoering van de WWNV is door de val van het kabinet Rutte van tafel. Toch zijn we bezorgd over de bezuinigingen op het re-integratiebudget en de doelgroep 'Wsw'. Straks zullen minder mensen in de Wsw een beschutte werkplek krijgen. Zij moeten bij een reguliere werkgever aan de slag. Is de beoogde re-integratie van 70% van de nieuwe Wsw-populatie naar reguliere banen wel haalbaar als tegelijkertijd op het re-integratiebudget wordt gekort? Als de re-integratie niet lukt, wat komt er voor hen dan terecht van meedoen aan de samenleving?

Advies: Reserveer budget voor re-integratie.

13. Financiële middelen

De financiële paragraaf van de nota 'Samen voor elkaar' is opgenomen in de kadernota. Wij adviseren het college om kritisch te kijken naar een evenwichtige verdeling van de uitgaven. Naar ons idee zijn de verhoudingen soms zoek. Komen de middelen wel terecht bij de initiatieven en organisaties die dat het meeste nodig hebben om de transitie te realiseren? Zo menen wij dat relatief veel budget naar het BUUV-project gaat. Tegelijkertijd heeft wethouder van der Hoek aangegeven dat BUUV niet gelijk staat aan vrijwilligerswerk. Is een extra investering in het vrijwilligerswerk dan niet meer op zijn plaats? Zijn er wel voldoende middelen om de basisinfrastructuur, het maatwerk en het vangnet te bekostigen?

Advies: Kijk kritisch naar de uitgaven en zorg voor een evenwichtige verdeling van de middelen. Zorg voor voldoende budget voor het vangnet, maar ook voor de vrijwilligersorganisaties.

14. Monitoring en evaluatie

In deze nota geeft het college de kaders voor een ingrijpend veranderingsproces aan. Wij constateren een spanningsveld tussen datgene wat volgens het college wenselijk is en datgene wat in de praktijk mogelijk is. Wij adviseren om in de nota op te nemen hoe het college het veranderingsproces en de gevolgen daarvan voor de burgers gaat monitoren, hoe het college haar beoogde doelstellingen wil gaan meten, zeker nu geen nulmeting is opgenomen, en hoe het proces van signalering eruit ziet. Wij vinden dat u uw beleid (snel) moet kunnen bijstellen, bijvoorbeeld als blijkt dat burgers het zelf niet redden of als de groep van 5% enorm toeneemt. Wij willen graag een vinger aan de pols houden en signalen uit de praktijk van de kwetsbare burgers bij het college neer kunnen leggen.

Advies: Geef aan hoe u het transitieproces en de gevolgen daarvan gaat monitoren en evalueren. Snelle bijstelling van beleid moet mogelijk zijn.

15. Foutjes in de nota

Wij hebben een aantal fouten in de nota geconstateerd. Wij vragen u deze aan te passen:

- Bladzijde 15: in de derde alinea staat dat de dagbesteding wordt overgeheveld. Dit is onjuist: alleen de extramurale dagbesteding wordt overgeheveld. Ook in de 6^e alinea is daar sprake van. Mensen met een AWBZ-verblijfsindicatie blijven de intramurale begeleiding en/of dagbesteding houden. Ook bij Volledig Pakket Thuis (AWBZ) blijft de begeleiding binnen de AWBZ.
- Op bladzijde 45 staat de huishoudinkomenstoets. Deze toets is afgeschaft.

Samenvattend:

De nota 'Samen voor elkaar' schetst de fundamentele verandering van het sociaal domein. Wij zijn bezorgd over de gevolgen van deze nota. Wordt de groep van 5% kwetsbare burgers juist niet groter als gevolg van de voorstellen in de nota? Het college dient beleid te ontwikkelen om dat te voorkomen. Evenals het voorkomen van een tweedeling in de Haarlemse samenleving.

De basisinfrastructuur, maatwerk en het vangnet zijn essentieel voor de ondersteuning van kwetsbare burgers. Het college moet dit uitwerken, zodat helder wordt wat burgers hieraan hebben. Wij vinden het van groot belang dat het vangnet ook in de toekomst behouden blijft en zelfs wordt versterkt. We maken ons zorgen of er voldoende budget is en blijft om dit te bekostigen. Overheveling van AWBZ-gelden kan hiervoor gebruikt worden.

Wij blijven van mening dat het college verantwoordelijk is voor het beleid dat de zelfredzaamheid van burgers moet bevorderen. Zelfredzaamheid gaat echter niet vanzelf. De beoogde cultuuromslag heeft tijd nodig. Een netwerk bouw je niet zo maar op. Geef burgers ook die tijd!

Wij vragen ons af hoe het college aan de extra benodigde vrijwilligers wil komen. Is dat wel realistisch? En wat gebeurt er met de ondersteuning van burgers als het beoogde aantal vrijwilligers niet wordt gehaald? We adviseren om vooral gebruik te maken van datgene wat de vrijwilligersorganisaties al hebben ontwikkeld. Gezien hun belangrijke rol om burgers te ondersteunen, dienen ze ook voldoende budget te krijgen om die rol te kunnen uitvoeren.

Het college dient snel een communicatietraject naar alle betrokkenen te starten, zodat ieder zich op de veranderingen in het sociaal domein kan voorbereiden. Richt een informatiepunt voor burgers op waar zij met hun vragen terecht kunnen.

Bijstelling van beleid, zeker als de groep van 5% groeit, moet mogelijk zijn. Daarom is monitoring van beleid noodzakelijk. Neem dat in de nota op. De adviesraden zullen de praktijk ook nauwlettend in de gaten houden.

Tot slot: verdere proces

Deze nota 'Samen voor elkaar' vormt het kader voor een reeks nieuwe uitvoeringsprogramma's. Vanwege de grote gevolgen van dit veranderingsproces voor kwetsbare burgers willen we graag in het verdere traject betrokken blijven. We gaan er vanuit dat het college ons advies zal vragen over de komende uitvoeringsnota's op het sociaal domein. Immers in die nota's zullen concrete voorstellen worden opgenomen, waardoor wij beter dan in de huidige nota kunnen doorzien wat de consequenties voor de kwetsbare burgers kunnen zijn. Wij vragen u deze daarin ook zo duidelijk mogelijk aan te geven.

Mocht u naar aanleiding van ons advies nog vragen hebben, dan zijn wij graag bereid een nadere toelichting te geven.

Met vriendelijke groet,
namens de Haarlemse adviesraden,

Willem Bakx, voorzitter Wmo-raad

A handwritten signature in black ink, enclosed in a large, hand-drawn oval. The signature appears to be 'Willem Bakx'.

John van de Gevel, voorzitter SoZaWe-raad

A handwritten signature in black ink, consisting of several overlapping, fluid strokes.

Mustafa Öcal, voorzitter SAMS

A handwritten signature in black ink, featuring a large, stylized initial 'M' and a long, sweeping tail.